

AZ MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 1993. ÉVI JELENTÉSE RITKA MADÁRFAJOK MAGYARORSZÁGI ELŐFORDULÁSÁRÓL

Magyar Gábor & Hadarics Tibor

Abstract

Magyar, G. & T. Hadarics (1995): The 1993 Annual Report of the Hungarian Rarities Committee. *Aquila*, 102, p. 00-00

In 1993 the Rarities Committee of the Hungarian Ornithological and Nature Conservation Society came to a decision on 45 records reported to the Committee. From these records, which concerned 22 species or subspecies, 35 were accepted (77,7%). The annual meeting of the Committee was held on April 22, 1994.

*Two new species for Hungary were amongst those accepted in 1993, namely Spur-winged Plover (*Hoplopterus spinosus*) and Buff-breasted Sandpiper (*Tryngites subruficollis*): Other noteworthy observations were the 3rd, 4th and 5th records of Steppe Eagle (*Aquila nipalensis*), 2nd Eleonora's Falcon (*Falco eleonora*), 2nd Killdeer (*Charadrius vociferus*), 4th Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos*) – the first concerning three birds together -, the 2nd and 3rd Great Black-headed Gull (*Larus ichthyaetus*), 3rd Arctic Tern (*Sterna paradisaea*), 2nd Pygmy Owl (*Glaucidium passerinum*), 3rd and 4th Citrine Wagtail (*Motacilla citreola*), 2nd Paddyfield Warbler (*Acrocephalus agricola*), 2nd tristis race Chiffchaff (*Phylloscopus collybita*) and two records of Common Rosefinch (*Carpodacus erythrinus*).*

Definitions for categories follow the recommendations of the Texel and Heligoland guidelines of the AERC. The two sets of figures after the species name indicate the number of occurrences and individual (divided by a slash) until 1976 (published by Keve, 1984) followed by those accepted since 1988, the establishment of the RC in its current form, including the records accepted in 1993. When only one figure is shown this relates both occurrences and individuals. The unaccepted records are listed at the end of the report.

Since the report is in Hungarian, the following guidelines are given for acronym and often used Hungarian words. Dates are written according to the Hungarian sequence i.e. year, month, day. The date is followed by the place of occurrence, usually the name of the nearest town followed by the name of the actual place. Pd. refers to the individuals, him to males, tojó to females. Notes in brackets refer to plumage or circumstances of the record (1 éves means first year bird, gyűrűzve means ringed bird e.g.). The names of observers are in brackets at the end of each record. És mások means et al. And indicates that the bird was reported by more than four persons.

Az MME Nomenclator Bizottsága 1993-ban ritka hazai madárfajok 45 adatával kapcsolatban hozott döntést. Ennek során 22 faj 35 adatát fogadta el (77,7%). További két adattal kapcsolatban a döntést későbbi időpontra halasztotta. A bizottság éves ülését 1994. április 28-án tartotta. A bizottság tagjai alfabetikus sorrendben az alábbi személyek voltak ebben az időszakban: Dr. Bankovics Attila (elnök), Barbácsy Zoltán, Dr. Bod Péter, Dr. Hadarics Tibor, Dr. Kovács Gábor, Schmidt András és Waliczky Zoltán. Szimuly György látta el a titkári feladatokat.

1993-ban két új faj, a tüskés bíbic (*Hoplopterus spinosus*) és a cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) magyarországi előfordulása nyert bizonyítást.

A viszonylag kis mennyiségű elbírált észlelés között számos további említésre méltó előfordulás is található. A három pusztai sas (*Aquila nipalensis*) megfigyelés (3-5. előfordulás), az Eleonóra-sólyom (*Falco eleonorae*) és az ékfarkú lile (*Charadrius vociferus*) második adata, a vándorpartfutó (*Calidris melanotos*) 4. adata (és egyben az első, amely egynél több példányra utal), két újabb halászsirály (*Larus ichthyaetus*) (2. és 3. adat), a 3. sarki csér (*Sterna paradiaea*), a törpekuvík (*Glaucidium passerinum*) második előfordulása, két újabb (3. és 4.) citrombillegető (*Motacilla citreola*) előfordulása, a második hazai rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) fogása, egy újabb, immár második *Phylloscopus collybita tristis* megfigyelése, végül, de nem utolsósorban a karmazsinpirók (*Carpodacus erythrinus*) két újabb fogási adata mutatja, hogy a megfigyelőink eredménye évet zártak.

A fajok neve mögött zárójelben két számadat látható, egymástól vesszővel elválasztva. Az első szám Keve (1984) által 1976-ig elfogadott adatok számát, a második a bizottság által 1988 óta elfogadott adatok számát (*Bankovics 1989., 1990., 1992., 1993., Waliczky 1993.*) jelöli az 1993. évvel bezárólag. Az előfordulások számát és az összes példányszámot törtjel választja el (amennyiben csak egy szám van feltüntetve, ez az előfordulást és az egyedszámot is jelenti). Amennyiben az előfordulások pontos száma nem ismeretes, + jel szerepel. Egy adott faj bizonyított hazai előfordulásainak számát az adott időszakig a feltüntetett két szám összege adja meg.

A jelentésben felsorolt adatokra, amennyiben az MME NB jelentésén kívül más forrás nem adható meg (minthogy ezt máshol nem publikálták még), a megfigyelők nevének feltüntetésével kérjük hivatkozni.

A lista végén felsoroltuk az elbírált és el nem fogadott adatokat a megfigyelők nevének feltüntetése nélkül. Ezekre az észlelésekre csakúgy, mint a bizottsághoz be nem küldött adatokra, bizonytalan voltuk miatt a madártani szakirodalomban hivatkozás nem történhet.

A Magyarországon hitelesítetten előfordult madárfajok a következő kategóriák valamelyikébe sorolhatók be:

A kategória: a faj legalább egy, nagy valószínűséggel természetes állományból származó vad egyede 1950. január 1. óta hitelesíthetően előfordult Magyarország határain belül.

B kategória: a faj legalább egy, nagy valószínűséggel természetes állományból származó vad egyede kizárólag 1950. január 1-ét megelőzően fordult elő Magyarországon.

C kategória: a faj valamennyi Magyarországon előfordult egyede nagy valószínűséggel olyan populációból származik, amely eredetileg az ember közvetítésével jutott el Európába, ahol később emberi segítség nélkül önmagát fenntartani képes populációt alakított ki (ide tartozik a parlagi galamb és a fácán).

D kategória: a faj hitelesíthetően előfordult Magyarországon, az előfordult egyed azonban valószínűsíthetően nem vad eredetű.

Magyarország madárfaunájában hivatalosan nyilvántartott fajok közé csak az A, B és a C kategória fajai tartoznak bele, a D kategória fajait a névjegyzék külön függeléke foglalja össze.

Hitelesített fajok – Accepted records

A kategória

Rövidcsőrű lúd - *Anser brachyrhynchus* (2,4/30)

1993. feb. 8., 9., 11. Kis-Balaton, I. víztározó 1-6-1 pd. (*Lelkes A., Futó E., Lakatos J.*)

Fakó rétihéja - *Circus macrourus* (+,6)

1993. ápr. 11. Balmazújváros, Erdőssziget 1 ad. hím pd. (Béke Cs., Nagy Gy., Szilágyi A.)

1992. ápr. 12. Hortobágy, Darassapuszta 1 ad. hím pd. (Szilágyi A., Tar J.)

Fekete sas - *Aquila clanga* (+,1)

1993. okt. 25-1994. jan. 6. Fertőújlak (Mekszikópuszta) 1 juv. (1 éves) pd. (Pellinger A. és mások).

Pusztai sas - *Aquila nipalensis* (2,3)

1992. nov. 5. Szolnok, Nagykörű 1 imm. (2 éves) pd. (Rimóczi Á.)

1993. máj. 7-8. Hortobágy, Darassapuszta 1 juv. (1 éves) pd. (Tar J., Sándor I., Szilágyi A.)

1993. jún. 29-szept 14. Hortobágy, Darassapuszta 1 imm (2 éves) pd. (Tar J. és mások)

Eleonóra-sólyom – *Falco eleonora* (1,1)

1993. máj. 9. Tiszasüly, Homori-halastó 1 (sötét színváltozatú) ad. pd. (Rimóczi Á., Gődér R.)

Ékfarkú lile – *Charadrius vociferus* (0,2)

1992. aug. 10. Hortobágyi-halastó 1 pd. (P. A. F. Rasmussen)

Tüskés bibic - *Hoplopterus spinosus* (0,1)

1993. okt. 17-24. Tömörkény, Csaj-tó 1 juv. (1 éves) pd. (Barkóczi Cs., Domján A., Horváth Sz. és mások)

Vándorpartfutó - *Calidris melanotos* (0,4/6)

1993. szept. 12-14. Naszály, Ferencmajori-ht. 3 pd. (Szimuly Gy., Musicz L. és mások)

Cankópartfutó – *Tryngites subruficollis* (0,1)

1993. okt. 10-22. Hortobágy, Szelencés- és Angyalházapuszta 1 juv. (1. éves) pd. (Konyhás S., Rác A., Kállay Gy., Dr. Kovács G., I. Hepburn)

Kis goda – *Limosa lapponica* (+,6/32)

1993. máj. 18-20. Fertőújlak (Mekszikópuszta) 1 (nászruhás) ad. pd. (Pellinger A., Mogyorósi S., R. Kroiss)

1993. szept. 3-29. Fertőújlak (Mekszikópuszta) 1-3 pd. (Neuwirth N., Pellinger A., Mogyorósi S., Dr. Hadarics T. és mások)

Terekcankó – *Xenus cinereus* (4,2)

1993. máj. 15. Tiszasüly, Tamásháti-halastó 1 (nászruhás) ad. pd. (Rimóczi Á., Germán P., Gődér R.)

Ékfarkú halfarkas – *Stercorarius parasiticus* (+,9/10)

1993. aug. 25. Fertőújlak, Mekszikópuszta 1 (világos színváltozatú) juv. pd. (Soproni J., Marton I., Homor P., Udvardi G., Pellinger A. és mások)

1993. szept. 5. Fertőújlak, Mekszikópuszta 1 (sötét színváltozatú) juv. pd. (Pellinger A., Nagy Cs.)

1993. szept. 8. Hortobágy, Dinnyési-rizskalitkák 1 (világos színváltozatú) ad. pd. (Tar J.)

1993. szept. 25. Hortobágy, Virágoskúti-ht. 2 (világos színváltozatú) ad. pd. (Szilágyi A., Tar J.)

Halászsirály – *Larus ichthyaetus* (0,3)

1993. ápr. 6-11. Balmazújváros, Virágoskúti-ht. 1 subad (4. éves) pd. (Oláh J., Szilágyi A., Béke Cs., Tar J., Boros E., Nagy Gy.)
1993. aug. 11. Szentesi termáltó 1 ad. pd. (Bod P.)

Kacagócsér – *Gelochelidon nilotica* (+,5/7)

1992. júl. 18. Fertőrákos, üdülőtelep 2 ad. pd. (Molnár B., Neuwirth N.)
1993. máj. 8. Kardoskút, Fehér-tó 2 ad. pd. (Kaczkó Á., Kern R.)
1993. júl. 16. Hortobágy, Horti libanevelő tó 1 ad. nászruhás pd. (Tar J.)

Sarki csér – *Sterna paradisaea* (0,3)

1993. júl. 29. Fertőújlak (Mekszikópuszta) 1 ad. pd. (Pellinger A., A. Luschies, U. Lembeke)

Kis csér – *Sterna albifrons* (+,5/8)

1992. aug. 19. Vízvár (Dráva) 2 ad. pd. (Fenyősi L., Stix J., Horváth Z.)
1993. jún. 3. Fertőújlak (Mekszikópuszta) 2 ad. pd. (Pellinger A., Mogyorósi S., Fersch A., Kamenár K.)

Törpekuvík – *Glaucidium passerinum* (1,1)

1992. febr. 25. Aggtelek 1 pd. (Varga Zs.)

Citrombillegető – *Motacilla citreola* (0,5)

1993. ápr. 22. Hortobágy, Derzsi libanevelő tó 1 (2. éves) hím pd. (Gál A.)
1993. máj. 7. Fertőújlak (Mekszikópuszta) 1 ad. hím pd. (Dr. Hadarics T., Pellinger A., Balaskó Zs.)

Rozsdás nádiposzáta – *Acrocephalus agricola* (1,1)

1992. szept. 23. Fenékpuszta 1 pd. gyűrűzve (Molnár L., Kovács L., Palkó S., Dr. Csörgő T., Dr. Bankovics A.)

Csilpcsalpfüziike *tristis* alfaja – *Phylloscopus collybita tristis* (0,2)

1993. okt. 1. Balmazújváros, Keleti-főcsatorna partja 1 pd. (Ecsedi Z., Ecsedi L., Tar J.)

Karmaszinpirók - *Carpodacus erythrinus* (+,5/6)

1992. máj. 30. Fenékpuszta 2 pd. (ad. hím és 2. éves hím) (Kováts L., Palkó S.)
1992. máj. 31. Hortobágyi-halastó 1 pd. (nem kiszínezett, éneklő hím) (Gál A.)

D kategória

Nílusi lúd – *Alopochen aegyptiacus* (0,1)

1993. jan. 12-16. Paks 1 pd. (Farkas S., Deme T., Zörényi M., Zörényi J.)

El nem fogadott adatok – records not accepted

Accipiter brevipes 1992. aug. 9. Poroszló, Tisza-tó 1 pd.; *Aquila nipalensis* 1993. máj. 31. Körösetetlen 1 pd.; *Falco biarmicus* 1993. okt. 5. Fertőújlak (Mekszikópuszta) 1 pd.; *Limnodromus scolopaceus* 1993. szept. 25. Hortobágyi-halastó 1 pd.; *Larus philadelphia* 1993. máj. 13. Felsőszentiván 1 pd. (a bemutatott fénykép kis sirályt ábrázol); *Larus glaucooides* 1992. ápr. 12. Hortobágyi-halastó 1 pd. (visszavonva); *Anthus gustavi* 1993. szept. 26. Hortobágy, Angyalháza (Hajdúszoboszló) 1 pd.; *Oenanthe isabellina* 1993. szept. 15. Cserebökény 1 pd.; *Sylvia conspicillata* 1993. szept. 17. Hortobágy, Elepi-halastó 1 tojó

pd.; *Cettia cetti* 1992. aug. 20-27. Fenékpuszta 1 éneklő hím pd.; *Emberiza aureola* 1993. júl. 6. Bükk, Nagymező 1 pd.

Irodalom – References

- Bankovics, A. (1989): A Nomenclaturai Állandó Bizottság jelentése, 1988. Mad. Táj. 1989. (3-4) p. 48-49.
- Bankovics, A. (1990): Újabb fajok Magyarország avifaunájában. *Aquila*, 96-97, p. 127-133.
- Bankovics, A. (1992): A Nomenclatura Bizottság jelentése az 1990-es évről. Mad. Táj. 1992 (2) p. 46-48.
- Bankovics, A. (1993): Az MME Nomenclatura Bizottságának jelentése az 1991 évről. Mad. Táj. 1993. (2) p. 46-48.
- Keve, A. (1984): Magyarország madarainak névjegyzéke. Akadémiai Kiadó, Budapest, 100 p.
- Magyar, G. (1994): Hogyan jelentsük ritka madárfajok észlelését? *Partimadár*, 4 (2), p. 52-55.
- Waliczky, Z. (1993): Az MME Nomenclatura Bizottságának jelentése az 1992 évről. Mad. Táj. 1993 (2) p. 49-56.

Authors address:

Dr. Magyar Gábor & Dr. Hadarics Tibor
MME Nomenclator Bizottság
H-1121 Budapest
Költő u. 21.

- Magyar G. & Hadarics T. (1995): Az MME Nomenclator Bizottság 1993. évi jelentése ritka madárfajok magyarországi előfordulásáról. *Aquila* 102: 193–198.